

Společnost DUHA

Eldorádo

25 let

putování za

vysněnými

cíli

PaedDr. Eva Brožová

Jakub v mládí a jeho začátky v DUZE

*„Jo, v červenci mi bude 43.
DUHA, i když jsme takoví
Duháci tady, takoví jako,
chtěl bych popřát všechno
nejlepší, hodně zdravíčka,
spokojenosti. Chci poděkovat
DUZE, chci popřát, aby si žili
dobře, a hlavně spokojeně
a vesele. Na pěkné cestě
životem. A hlavně, že my
víme, že Eldorádo je někde
blízko v našich srdcích
a nosíme jej v sobě,
to je naše přirozená svoboda,
mír a porozumění.“*

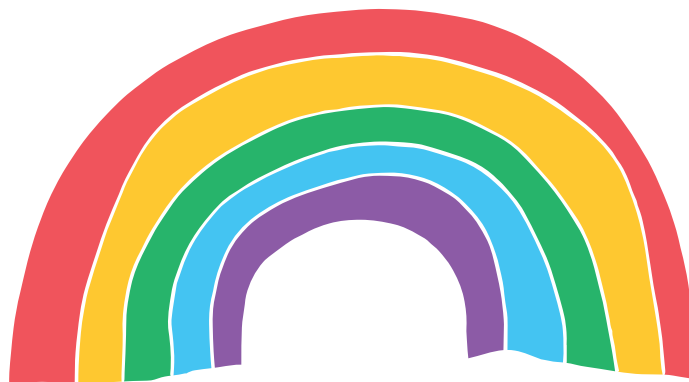
Jakub Zachata

25 let
DUHY

CO SI PŘEDSTAVÍME, KDYŽ SE ŘEKNE DUHA?

Obloha, která skýtá nádherný úkaz barevného spektra, kdy se zastavím a říkám si, jak je to možné? Taková nádhera. Všechny barvy odněkud někam, široký obzor nade mnou. Duha je přírodní jev, ale také součást mytologie v historii lidstva. Duha se stala symbolem v různých kulturách na různých kontinentech. Jsou zde schované symboly, které naše fantazie umožní. V případě Společnosti DUHA symbolizuje respekt k odlišnosti, jinakosti lidí s mentálním znevýhodněním. Nabízí spektrum možností, jak přistupovat k životu jinak, barevně, s vlastní představivostí. Možnost vymanit se z jednostranných hodnocení a mýtů o tom, jak se věci mají, jaké chování je správné, jak a hlavně kde žít.

Celá desetiletí přetrvával ve společnosti názor, že lidé s mentálním znevýhodněním mají žít odděleně, v ústraní, podle našich pravidel. Lidé si mysleli, že se neumí rozhodovat, postarat se o sebe, nemohou pracovat, jsou nebezpeční. Převládal názor, že potřebují péči a je nutné je shromažďovat. Soustředit je všechny do skupin bylo tedy výhodné nejen pro ně samotné, ale hlavně pro společnost.

Eva Brožová a Luděk Pejšman

DUHA nabídla hned po revoluci, jako jedna z prvních organizací, významnou alternativu k tehdy jediné možné ústavní péči. Začala s novým přístupem, snahou o respekt a prosazení práva pro tyto spoluobčany, kteří pro nás byli cizinci, protože žili za zdmi ústavů a na veřejnost se dostali málokdy. Nabídla alternativu pro rodiny, které se nemohly samy postarat a jiná možnost než ústav nebyla.

Otevřel se velký prostor pro všechny zúčastněné. Pro rodiny, jejich dospělé děti, příbuzné, přátele, ale i vznikající sociální služby, které si moc nevěděly rady. Začíná se objevovat názor, že přece ne všichni potřebují celodenní péči, ne všichni musí poslouchat naše chytré rady, jak správně žít. Možná stačí naslouchat, co si přejí, co mají rádi, jak by chtěli žít oni.

Co pro mě znamenala DUHA před 19 lety, kdy jsem nastoupila na pozici vedoucí chráněného bydlení? Vzbudila ve mně naději, že každý člověk má právo na svůj soukromý život, žít podle svého rozhodnutí s těmi, které má rád, a hlavně podle svých představ. Poznala jsem, že slova, která dáváme do vínku našim klientům – je to vaše právo, rozhodněte se sami, jak to chcete – pro ně byla záhadou. Jak to, že se mohou sami rozhodnout? Ne, až co řekne maminka, až co řekne asistent. Nezbývalo nic jiného, než se spolu s nimi začít učit, že to lze. Šlo to pomalu, některé historky byly úsměvné, některé smutné. V roce 1999 jsme vyhlásili tzv. Rok samostatnosti, který směřoval ke zjištění, jakou podporu který klient potřebuje, aby mohl žít co nejvíce nezávisle na pomoci asistenta. Základní změna nastala v tom, že ne všichni potřebují 24hodinovou službu, ale že je potřeba službu šít na míru jednotlivým klientům. Samozřejmě se otevřela řada organizačních problémů, jak službu nastavit tak, aby byla flexibilní, nutná jenom tam, kde je potřeba. V dnešní době jsou tyto starosti zažehnány a přeji všem, kteří potřebují nějakou podporu z důvodu svého mentálního znevýhodnění, aby ji našli buď v rodině, za pomoci terénních služeb nebo v takových službách, které budou respektovat individualitu jedince, a ne potřeby skupiny. Bohužel ne vždy je to ještě samozřejmost.

Když jsme přemýšleli, jak oslavit naše narozeniny, musela jsem se zamyslet i nad svými 19 lety v DUZE. DUHA byla při mém profesionálním vývoji, učila jsem se za pochodu, vždy jsem se snažila myslet na to, jak by bylo mně v té situaci? Chtěla bych takto žít? Mé poselství pro pracovníky se odvíjelo od jednoduchého pravidla: Nikdy si nesmíme říkat, že takto je to pro ně dobré... co by ještě chtěli... Vždy musíme mít na mysli možný lepší a kvalitnější život, při kterém můžeme být oporou. Museli jsme čelit poznámkám typu: Už to pro ně nemá smysl, jsou staří, takhle je to dobré, už se nic nenaučí, to nikdy nedokážou, na víc nemají apod. Doufám, že sepsané příběhy našich klientů tyto mýty vyvracejí.

Rozhodla jsem se, že poprosím pár klientů, kteří žijí v DUZE téměř od jejího založení, zda by neřekli pár slov k našemu výročí. Zároveň jsem žádala jejich osobní asistenty, zda by s nimi také sepsali pár slov o jejich názorech, pohledech do minulosti i přítomnosti. Sepsané výpovědi nejsou vždy stejně rozsáhlé, protože ne každý je mnohmluvný, ne každý se dokáže rozmluvit o svém životě. Všem tímto děkuji za jejich otevřenost a ochotu své pocity zveřejnit.

25 let – je to krásný věk, věk, kdy už máme tradici, zkušenosti i ztrátu iluzí za sebou a je jenom na nás, co bude dál. Myslím, že je na místě poděkovat a vážit si práce všech, kteří přispěli a v současné době se podílí na zajištění co největší míry svobody pro naše klienty. Bez nich by to nešlo, protože to je opodstatnění naší služby.

***„Co přejí DUZE?
Přejí, aby každý z nás
našel svou DUHU,
abychom zůstali stát
v němém úžasu nad tou
nádherou, pestrostí,
jinakostí a symbolem
nekonečna.“***

**PaedDr. Eva Brožová
ředitelka Společnosti DUHA**

***„Co popřát DUZE do
budoucna?***

***Zejména aby se nemusela
potýkat stále s nízkou
mírou tolerance, zájmu
a empatie okolí. Zároveň
aby se dočkala vstřícnější
legislativy, která by život
znevýhodněných osob
usnadnila a přizpůsobila
se jejich možnostem.
A hlavně aby nám
hvězdy zůstaly
nakloněny. :)“***

Když si mám vzpomenout na své začátky působení v DUZE, musím se vrátit v čase do roku 1996. V té době bylo DUZE 5 let a služby tohoto typu byly v prvopočátcích, neboť do té doby byla v naší republice znevýhodněným osobám poskytována pouze ústavní péče. Chyběly zkušenosti, praxe i tradice. Ohlédnu-li se za uplynulými 25 lety, má za sebou DUHA obrovský kus práce. Stala se průkopníkem chráněného bydlení, a to zejména díky doktorce Evě Brožové. Svou odborností, schopnostmi a nasazením nastavila spolu s týmem kolegů v DUZE vysoký standard poskytovaných služeb nejen v Praze, ale i v rámci celé České republiky. Vznikla tak možnost nabídnout znevýhodněným občanům smysluplný způsob života, který je pro většinu společnosti samozřejmý.

Za to, že se nejen podařilo vybudovat organizaci, díky které jsou dny klientů vyplněny podle jejich potřeb, ale i za to, že se podařilo ji udržet v chodu až dosud, neboť rok co rok nebylo jisté, zda státem přidělovaná dotace bude pro její existenci dostačující, můžeme poděkovat nadšení, obětavosti a energii celého týmu DUHY, který se sice během let měnil, ale měl vždy na paměti to nejdůležitější – aby DUHA prosperovala a aby klienti byli vždy na prvním místě.

Díky intenzivní práci kolegů se většina klientů dokázala osamostatnit do té míry, že téměř ve všech chráněných bytech nepotřebují stálou asistenční službu. DUHA také vybuďovala a provozuje Centra denních služeb, která umožňují klientům strávit pracovní den smysluplným způsobem. Spojení Chráněného bydlení a Centra denních služeb tvoří koncept, který znevýhodněným osobám může nabídnout naplnění smyslu života – domov, pracovní činnost a možnost sdílení.

Mgr. Monika Slováčková
předsedkyně správní rady Společnosti DUHA

S DUHOU jsem se seznámila v roce 1996. Tehdy jsem se stala vedoucí „chráněných“ dílen. DUHA byla založena, jako v té době mnoho jiných sociálních služeb, rodiči dospělých dětí s mentálním postižením. Zájmem rodičů bylo, aby jejich děti nemusely žít v tradičních velkokapacitních ústavech. Ta myšlenka mne velmi oslovila. Lidé s mentálním postižením žili v bytech v různých částech Prahy a během dne pobývali v dílnách, kde se mohli věnovat různým činnostem. DUHA měla hodně materiálů o tom, jak má služba fungovat, jak mají být klienti samostatní, jak se mají podporovat v samostatném rozhodování. Jednalo se z velké většiny o překlady metodik ze zahraničí, nebyly vytvořeny samotným vedením ve spolupráci s pracovníky, kteří přímo klienty podporovali. Postupně jsem poznala organizaci hlouběji, mluvila s asistenty a řešila stále dokola podobné situace s klienty, které byly prakticky neřešitelné, protože se vždy narazilo na pravidla, jež absurdně bránila rozvoji jejich samostatnosti a vyjádření jejich vlastního názoru.

K zásadním změnám začalo docházet od r. 1998. Tehdy proběhly změny ve vedení DUHY i ve správní radě. Nechci popisovat takto detailně celých dalších téměř 20 let života DUHY, ale tento přerod, kterým prošla řada i jiných tzv. rodičovských organizací, byl klíčový. Rodiče měli nezastupitelnou roli ve fázi formování moderních sociálních služeb po roce 1989. V určité etapě však bylo pro zdravý vývoj organizací potřeba přenechat jejich řízení odborníkům. Co se tak zásadně změnilo? Nové vedení především začalo naslouchat samotným lidem s mentálním postižením, pro něž byly sociální služby určeny, začalo pracovat s asistenty a vysvětlovat jim, co znamenají deklarované principy.

Největší změny myslím nastaly ve službě chráněného bydlení pod vedením Evy Brožové. Téměř 10 let před účinností zákona o sociálních službách se v týmu diskutovalo o cílech služby chráněného bydlení, nastavovala se pravidla individuálního plánování. Individuální plánování byl od počátku a je doposud živý systém, který se skutečně zajímá o každého jednotlivého člověka čerpajícího sociální službu. Dovolím si poznamenat, že nedávno objevený „cíl spolupráce“, nahrazující v návrhu velké novely zákona o sociálních službách osobní cíl, má své autorské kořeny právě v DUZE, kde se již dlouhodobě pracuje se systemickým pojetím pomoci a kontroly.

Ano, DUHA si prošla za 25 let své existence řadou krizových situací, ať už personálních, ale zvláště finančních, tak jako ostatně všechny neziskovky poskytující sociální služby. Nicméně svého úctyhodného výročí se dožívá ve skvělé kondici. Stabilizovaný tým vedoucích pracovníků, kteří se zajímají o svůj další profesní růst i o profesní růst asistentů přímo pracujících s příjemci služeb. Služby chráněného bydlení se stále poskytují v bytech po celé Praze, ale lidé s mentálním postižením z nich neodcházejí každý den do společných dílen, ale mají možnost se zapojit do různých programů podle svých zájmů a preferencí, mnozí z nich pracují na volném trhu práce. Ale o tom už lépe vyprávějí jednotlivé příběhy.

Do dalších 25 let tedy přeji DUZE stále tak skvělé vedení, spokojené pracovníky, spolupracující rodiče a opatrovníky i den ode dne samostatnější uživatele jejích služeb.

PhDr. Jaroslava Sýkorová
ředitelka Instand, z. ú.

Když jsme před šesti lety zakládali náš nadační fond, rozhodli jsme se, že budeme podporovat témata, která jsou tak trochu na pokraji zájmu společnosti i jiných charitativních organizací a dárců. Prostě jsme si řekli, že se staneme „partnerem nelehkých témat“. V té době nás také oslovily zástupkyně DUHY s žádostí o podporu, a právě to jejich téma se nám velice zalíbilo – podpora plnohodnotného a důstojného života lidí s handicapem. Takovou žádost jsme nemohli odmítnout. Od té doby se toto téma stalo tak trochu i naším mottem a jsme velice rádi, že jsme se do spolupráce s DUHOU pustili a že se stala naším dlouhodobým partnerem. Máme tak možnost pravidelně sledovat, kam se její činnost za těch více než šest let spolupráce posunula. A moc jí držíme palce.

Jarmila Baudišová
předsedkyně NF AVAST a všichni její spolupracovníci

***„Gratulujeme všem
zaměstnancům,
spolupracovníkům
i klientům DUHY
k významnému výročí
a přejeme, aby i další
roky byly přinejmenším
tak úspěšné
a plodné, jako ty
předcházející.“***

Historie DUHY

Jak šla léta

1992

- V roce 1992 bylo založeno občanské sdružení Společnost DUHA – integrace osob s mentálním postižením. Vzniklo z iniciativy členů Sdružení pro pomoc mentálně postiženým a rodičů dospělých lidí s mentálním postižením, kteří usilovali o vytvoření alternativních služeb k ústavům sociální péče.
- Posláním Společnosti DUHA bylo v té době „zajišťovat veškerou pomoc pro dospělé lidi s mentálním postižením na jejich cestě k plnohodnotnému životu“. Společnost DUHA provozovala nejdříve „Domov“, Centrum denních služeb a Středisko přechodné péče, a to vše v jednom objektu v Horních Měcholupech.
- Již v roce 1992 díky finanční podpoře židovsko-americké nadace AJ JDC začínáme rozvíjet program chráněného bydlení pro osoby s mentálním postižením. Byly otevřeny první dva chráněné byty, a tím vznikla služba chráněného bydlení, která v té době neměla žádné legislativní ukotvení. Jsme první v Praze.

1994

- DUHA se rozrůstá do maxima možných služeb a supluje tím všechny služby, které na trhu chybí. Poskytuje téměř stovce klientů služby v Denních programech – chráněné dílny, vzdělávacích programech – školy, JOB-coaching, v Domově DUHA – byt „kluci“ a byt „holky“, program chráněného bydlení – 4 byty, podporované bydlení, Středisko přechodné péče, poradenství a osvěta, programy rekreace a volného času.

1998

- DUHA má nové vedení a obměňuje se správní rada.

1999

- Dochází ke změnám v koncepci služby chráněného bydlení – v chráněném bydlení žije 45 klientů, má 11 bytů. Je definován „Rok samostatnosti“ a vznikají Pravidla pro zabezpečení a fungování jednotlivých bytů. Snažíme se neposkytovat služby tam, kde není potřeba, vytváříme různý systém služeb podle skutečných potřeb klientů. Společnost DUHA přijímá pravidla v oblasti sexuality, dává své „ano“ partnerství a sexualitě klientů. Podporuje celkem tři partnerské dvojice. Vedení bytového programu je členem pracovní skupiny na MPSV při vytváření Standardů kvality. Již druhým rokem se pracuje na individuálním plánování, jsou zavedeny klientské dny a osobní asistence. Osobní asistent se tak stává důležitým komunikačním partnerem pro celé klientovo okolí.

- *„Pomoc neboli asistence tedy spočívá v učení a provázení všech klientů v běžném životě, poskytování množství informací, učení porozumět jednotlivým situacím, ve vlastním rozhodování o svém životě a také přebírání odpovědnosti za svůj život.“*

Eva Brožová – výroční zpráva 1999

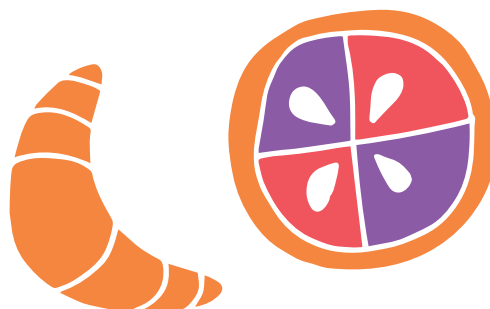
- Po zkušenostech se zavedením individuálních plánů a klientských dnů u každého klienta jsme pozorovali na bytech změny. Jednotliví klienti se začali mírně prosazovat, a to v nás vzbuzovalo otázku, zda neposkytujeme služby tam, kde nejsou potřeba. Osobní asistence se ukázala jako výborná při povídání s klienty právě o jejich osamostatňování. Nastala dlouhá příprava na zabezpečení všech rizik při postupném osamostatňování jednotlivých klientů. Největší práci

jsme měli každý sám se sebou, neboť přesvědčení, že klienti zvládají spoustu věcí, aniž by nás ostatní potřebovali, vyžaduje notnou dávku osobní odvahy. Zvláště když v minulosti málokdo z nás byl v tomto duchu vychováván. Nyní jsou na jednotlivých bytech podrobně zpracovaná pravidla, jak se při které rizikové situaci chovat, a skutečně se snažíme poskytovat služby pouze tam, kde jsou potřeba.

- DUHA má 45 klientů v 11 chráněných bytech. Ve Středisku pracovní terapie (pekárna, prádelna, zahradnická dílna, dřevodílna, kartonáž, keramická dílna, výtvarná dílna, textilní dílna, kavárna, vzdělávací a aktivizační programy) je 55 klientů, další klienti bydlí v Domově v bytech zvlášť pro ženy a muže.

2001

- Vzniká program Podporovaného zaměstnávání Společnosti DUHA. S přibývajícím osamostatňováním klientů v chráněném bydlení, jejich uvědomováním si vlastní hodnoty a učením se rozhodovat došlo k přirozené potřebě začít pracovat na otevřeném trhu práce. Program dílen, který byl do té doby jediným zdrojem uplatnění klientů v chráněném bydlení, přestal samostatným klientům vyhovovat. Program pomáhá najít klientům uplatnění na otevřeném trhu práce. Abychom mohli poskytnout podporu i v oblasti zaměstnávání, sestavujeme první profesionální tým pracovníků. Vzniká tak pracovní asistence, kdy pracovníci dochází s klientem do zaměstnání a jsou přítomni tak dlouho, dokud zaměstnavatel potřebuje.

2002

- DUHA poskytuje své služby celkem 80 lidem s mentálním postižením. Chráněné bydlení funguje celkem ve 13 bytech, kde definujeme jednotlivé formy chráněného bydlení podle poskytované podpory na skupinové, individuální a podporované bydlení. Nejvyšším stupněm samostatnosti, kde je nejméně podpory, je podporované bydlení, jemuž v dnešní době odpovídá samostatná služba Podpora samostatného bydlení. Stále ještě poskytujeme služby v Domově DUHA, v Centru denních služeb (dílny) a Podporovaném zaměstnávání.

2003

- Je důležité zmínit výstavní projekt Odyssea, kterým jsme chtěli upozornit na problematiku lidí s mentálním postižením a zprostředkovat informaci, že mentální postižení není nemoc, že tito lidé nepatří do izolace ústavů sociální péče.

- Projekt Odyssea měl premiéru v Jednacím sále Senátu ČR, kdy byl propojen s diskusním panelem o alternativách pomoci lidem s mentálním postižením. Z této výstavy se stala výstava putovní, která měla za cíl informovat širokou veřejnost o právech lidí s mentálním postižením.

- Společnost DUHA byla od svých počátků velkým zastáncem transformace sociálních služeb a vedení chráněného bydlení se velmi angažovalo v různých krajích republiky na transformaci ústavů sociální péče na služby komunitního typu. Právě zkušenosti s poskytováním služeb v chráněných bytech byly v době zavádění legislativy v oblasti sociální práce dominantní pro MPSV, které vytvářelo standardy kvality pro sociální služby.

2004

- Výstava putovala do Národní knihovny v Klementinu, MHMP – při příležitosti setkání lektorů a absolventů vzdělávacího institutu americké nadace AJ JDC. Během tohoto setkání měl premiéru dokumentární film Odysea o životě lidí s mentálním postižením, jehož autory byla Eva Brožová a Jan Šlosárek.

2005

- Výstava putuje do Právnické fakulty UK v Praze.

2006

- K projektu Odysea proběhla vernisáž v Kulturním domě v Dobříši, dále Kulturním domě v Českých Budějovicích.

- Film Odysea získal cenu na Video festivalu – zlatý Albert.

- Společnost DUHA získala od Magistrátu hl. m. Prahy do pronájmu 4 byty, a tak bylo umožněno klientům, kteří trvale žili v Domově v Bolevecké ulici, přestěhovat se do běžných bytů. Deset klientů mohlo přejít z institucionálního bydlení do bytů v běžné zástavbě. Celý tento přechod vyžadoval velmi precizní přípravu klientů, pracovníků, ale především rodičů a opatrovníků. Bylo velmi těžké přesvědčit rodiny, které si myslely, že jejich děti nemají na to žít v běžných bytech. Osobními asistenty byly vypracovány velmi podrobné „Plány přechodu“ individuálně pro každého klienta. U jednoho klienta s autistickým spektrem jsme dokonce fotili původní pokoj, abychom jej věrně přenesli do nového bydliště, protože změna by pro něj byla stresující. Akce proběhla jako „kulový blesk“ a vyžadovala obrovskou

součinnost všech pracovníků. Bylo nesmírně potěšující, když po roce probíhala u všech klientů hodnotící schůzka a my zjistili, že klienti, u kterých jsme to absolutně nepředpokládali, udělali obrovský posun. Klientka, která do té doby minimálně komunikovala, se rozmluvila, klient, u kterého vůbec nepřípadalo v úvahu, že by sám cestoval, si to najednou přál.

- Vznikají kurzy o chráněném bydlení, zaměřené na Standardy kvality v chráněném bydlení.

2008

- Probíhá systematická analýza denních programů, protože současné uspořádání přestalo vyhovovat. Z probíhající analýzy vyplynulo, že cílová skupina by se dala rozdělit do zhruba tří skupin. Klienti Centra denních služeb jsou lidé, kteří potřebují individuální podporu hlavně pro rozvoj a udržení dovedností, sociálních kontaktů, návyků a zájmů. Další rozdělení bylo na klienty v aktivním a seniorském věku. Docházíme k závěru, že objekt v Horních Měcholupech (Bolevecká) je nutné transformovat na tři menší objekty, kde bude možnost poskytovat služby více individuálně a menší skupině.

2009

- Je uskutečněn první pilotní transformační krok. V dubnu 2009 se nám podařilo otevřít detašované pracoviště Centra denních služeb v Praze 9 Vysočanech. Zde vznikla textilní, výtvarná a řemeslná dílna Galerie DUHOVKA. Do nového prostoru odešlo z Bolevecké celkem 15 klientů. Protože někteří klienti do objektu v Bolevecké chodili dlouhá léta, nebylo jednoduché pro ně tuto změnu uskutečnit. Zkušenosti tohoto transformačního kroku však ukázaly, že záměr opustit objekt v Bolevecké a transformovat současné služby do menších prostor byl ku prospěchu uživatelů, pracovníků i poslání organizace.

2010

- Tento rok probíhá ve znamení transformace Centra denních služeb v Horních Měcholupech, stěhujeme se na Černý Most a vzniká další centrum názvem, který si vybrali sami klienti – CDS NOVÁ DUHA, slavnostně ho otevíráme v květnu 2011. Získali jsme do pronájmu prostor od Magistrátu hl. m. Prahy. Prostor nám umožňuje vytvořit menší oddělené dílny. Klientům to přináší opět další krok k osamostatnění, více se zde můžeme věnovat individuálním potřebám našich klientů, nabízíme jim pestřejší škálu činností a přípravu na samostatný život.

2011

- V chráněném bydlení poskytujeme službu celkem 34 klientům v 16 bytech, které jsou rozmístěny po celém území hlavního města Prahy. Nadále využíváme k plánování služeb Systém spolupráce, který se stal základním systémem reflexe práce. Daří se nám spousta zdánlivě drobných věcí – individuální plány klientů doplňujeme o fotografie, aby pro ně byly plány srozumitelnější, někteří klienti přebírají od

asistentů větší část zodpovědnosti za svoje finance, začínají samostatně cestovat na místa, kam je doposud doprovázeli asistenti. Jedna klientka se stěhuje do garsoniéry, po které dlouho toužila. Tyto jednotlivé kroky v osamostatňování klientů nám přinášejí velkou radost a jsou pro nás důkazem, že jsme se vydali dobrým směrem. Dobrou praxi a naplňování cílů chráněného bydlení vidíme i v péči o klientku, která je vzhledem k vyššímu věku a zdravotním komplikacím upoutána na lůžko.

- Končí projekt Podporované zaměstnávání, který byl ve společnosti DUHA od roku 2001. Za tu dobu poskytl služby více než dvěma stovkám klientů, z nich si více než třetina našla zaměstnání. S ukončením projektu je ukončena i činnost programu Podporované zaměstnávání v DUZE. Tato služba byla prioritně založena pro klienty Společnosti DUHA a naplnila svůj cíl – v tuto chvíli klienti, kteří chtěli pracovat, pracují, ostatní navštěvují centra denních služeb nebo jiné služby.

- Vrháme se na sociální podnikání. Získáváme do pronájmu nebytové prostory od Magistrátu hl. m. Prahy pro vznik nové sociální firmy „Duhová prádelna“ a vydáváme se na cestu založení a rozjezdu sociální firmy, která bude dávat práci mentálně a zdravotně znevýhodněným spoluobčanům, kteří by na otevřeném trhu práce hledali těžko uplatnění. S podporou projektu Úřadu práce rozjíždíme v roce 2012 první provozovnu na Černém Mostě – máme 9 zaměstnanců a vedoucí prádelny.

2012

- Vzniká nová služba Podpora samostatného bydlení. Terénní služba, která začala být využívána klienty chráněného bydlení, ale i z rodin, které si uvědomují šanci pro své potomky osamostatnit se.
- Chráněné bydlení se připravuje na stárnutí klientů – senioři s mentálním postižením je naše velké téma. Dokázali jsme, že umíme služby poskytovat seniorům i v chráněném bydlení, přestože někteří potřebují 24hodinovou podporu. Jsme přesvědčeni, že služba chráněného bydlení by měla umět poskytovat služby svým klientům až do konce života, protože pokud by to tak nebylo, ztrácí své opodstatnění a smysl.
- O našich klientech hovoříme jako o lidech s mentálním znevýhodněním. Přestáváme používat slovo postižení. V souvislosti s historií ponecháváme v textu záměrně slovo s mentálním postižením, ale pro nás od našeho rozhodnutí v roce 2012 slovo znevýhodnění lépe vystihuje naši cílovou skupinu.

2013

- Rozvíjí se služba Podpora samostatného bydlení.
- V Chráněném bydlení pokračujeme v poskytování služeb seniorům – klientům, kteří v našem chráněném bydlení zestárli a za naší podpory zde dožívají.
- V Centru denních služeb rozvíjíme řadu nových tvůrčích technik – novoročenky, otevřeli jsme nové kluby a snažili se podporovat klienty v trénování jejich každodenních činností.

- Nově jsme akreditovali čtyři vzdělávací kurzy pro pracovníky sociálních služeb, v současné době máme šest vzdělávacích kurzů, ve kterých chceme předávat naše dlouholeté poznatky a zkušenosti z praxe – „Učíme jenom to, co sami umíme!“

- Zavádíme novou formu setkání s našimi zaměstnanci na „Dobré praxi“ vždy v prosinci a společně sdílíme příběhy spolupráce asistentů a klientů, které se podařily ve všech službách. Setkání působí inspirativně pro další práci.

2014

- Máme již dobrou praxi v poskytování služeb seniorům s mentálním znevýhodněním a tým asistentů, kteří jsou profesionálové. Dokázali jsme, že umíme služby poskytovat seniorům v chráněném bydlení. Hodláme i do budoucna tuto svou praxi prosazovat a doufáme, že z hlediska financí bude naše snaha zohledněna.

- Společnost DUHA udělala v závěru roku 2014 velký krok ke zvýšení kvality služeb tím, že vytvořila samostatnou pracovní pozici manažerky kvality.

2015

- V tomto roce procházíme jako celá organizace zatěžkávací zkouškou – přestěhovali jsme se z nevyhovujících kancelářských prostor do nových, krásných a světlých. Jsem tomu velice ráda, protože si myslím, že si naši asistenti, ale i management organizace zaslouží důstojné prostředí a vyhovující podmínky pro svou náročnou práci.

- Také jsme se museli vyrovnat se situací, kdy nás opustili dva klienti. Pro asistenty, kteří dlouhou dobu spolupracovali na důstojném stáří našich klientů, to nebyla lehká věc. Stále se máme co učit, ovšem v našem přesvědčení, že má smysl poskytovat naše služby co nejdéle to půjde, jsme se utvrdili.

- I díky nové pozici manažera kvality byl rok 2015 pro nás rokem vnitřní obnovy ve smyslu posílení kvality procesů a písemných postupů. Pracovali jsme na sjednocení termínů a společných procesů mezi službami, na pojmenování našich kritérií kvality, které jsme si stanovili ještě výš, než nám určují Standardy kvality sociálních služeb. Začali jsme vytvářet důležité dokumenty pro naše klienty pomocí metody Snadné čtení, která jim pomáhá textům porozumět.

- Je důležité si uvědomit, že pokud je organizace dobře vnitřně nastavena, jsou v ní pak spokojení pracovníci, kteří vědí, jak si poradit s nejrůznějšími situacemi v denní praxi a znají kvalitu své práce. To se vždy odrazí na straně klienta, se kterým jsou naši pracovníci v častém kontaktu. Myslíme-li tedy na kvalitu, vždy máme před sebou prospěch klienta, jeho spokojenost se službou a větší samostatnost ve vlastním životě.

2016

- Získáváme nové chráněné byty a s radostí je obsazujeme novými klienty.

- Stále více se připravujeme na poskytování služeb seniorům, kteří již mají svoje místo v našich službách. Máme za sebou zkušenost doprovázení našich klientů v závěru života i poskytování služeb stárnoucím klientům. Ovšem na druhou stranu je třeba říci, že jsme v tomto roce přijali do našich služeb i mladé lidi, kteří tak mají šanci se osamostatnit.

- Nezapomínáme na podporu klientů v jejich právech, podporu samostatného rozhodování a hlavně podporu jejich domácího soužití.
- Jako složitou situaci v poslední době vnímáme jednání se zájemci o naše služby. Obrací se na nás již staří rodiče, kteří přemýšlí, co bude s jejich již také stárnoucími dětmi, až oni tady nebudou. Ovšem jednání s těmito zájemci často končí tím, že na řešení situace ještě mají čas. Snažíme se vysvětlovat, že služba není schopna reagovat na okamžitou poptávku „až se něco přihodí“ a že vše je třeba dobře naplánovat. Přesto je pro některé rodiny z různých důvodů těžké se se svými dětmi rozloučit.
- Věříme, že je zde ještě větší prostor pro spolupráci s dalšími organizacemi, které pracují s rodinami, ve kterých vyrůstají děti s mentálním znevýhodněním; ukazuje se, že v dospělém věku mají tyto děti šanci na samostatný život.
- Zahájili jsme aktivity nutné k založení druhé provozovny Duhové prádelny.

2017

- Otevíráme druhou provozovnu Duhové prádelny, opět na Černém Mostě, a zaměstnáváme dalších 9 lidí s mentálním nebo zdravotním znevýhodněním.
- I po 25 letech máme stále o čem přemýšlet – snažíme se reflektovat potřeby našich klientů a hledat hranice mezi pozitivní motivací a nepřipustnou manipulací při poskytování našich služeb lidem s mentálním znevýhodněním. Uvědomujeme si, že tato hranice je velmi tenká a často stojíme na hraně, vedení dobrou vůlí profesionálně pomáhat.
- Služby vnímáme jako profesionální podporu dospělých lidí s mentálním znevýhodněním. Přijímáme nové, mladé lidi, kteří chtějí žít samostatně, ale potřebují v některých aspektech života podporu. Máme stabilní tým vedení. Důležité pozice vedoucích pracovníků jsou zajištěny kvalitním personálem, který je samostatný a kompetentní k řešení složitých situací, které v každodenním životě služeb vznikají.

Je nám 25 let.

**Respekt
k člověku**

Příběh Jakuba

CO SI LIDÉ ČASTO MYSLÍ

Dospělí lidé s mentálním znevýhodněním jsou jako děti.

MŮJ POHLED NA VĚC

Je důležité připomenout, že otázka tykání a vykání u dospělých lidí s mentálním znevýhodněním je stále pro veřejnost problémem. Často jsme svědky toho, že na ulici nebo i při jiném kontaktu s našimi klienty jim lidé automaticky tykají. Přece jsou jako děti, slýcháme často, mentálně odpovídají pětiletému dítěti atd. S tím však nemohu souhlasit. Každý člověk, i ten s mentálním znevýhodněním, má za sebou zkušenosti odpovídající svému věku. Lidé s mentálním znevýhodněním sice potřebují podporu v různých oblastech života, neznamená to však, že jsou jako děti. Při rozhovoru Kubovi tedy tykám po oboustranné dohodě, známe se totiž již 19 let.

KDYŽ SE DÍVÁM NA KUBU,

vidím muže plného života a zájmu o vše kulturní. Má rád knihy, hudbu, divadlo. Rád se baví s lidmi, rád se podělí o své příběhy – i osobní. Je společenský, miluje veřejný projev, často zaměřený na vztahová témata. Je rád na světě a umí si život užít...

Kubovi je 43 let. Od dětství se o něj starala s velkou láskou babička. U ní trávil hodně času, hlavně v létě na chalupě. Babička o něj měla velký zájem, učila ho sama doma, protože Kuba byl uznán za nevzdělatelného, po jednom roce docházení do zvláštní školy. Chodila s ním do divadla – do Violy i do Národního, učila ho zpěvu, hře na flétnu i různým sportům. Kuba měl rád ping pong, lyžování, bruslení, mini-golf i fotbal. Část svého života prožil v dětském domově a v ústavu sociální péče, na který nemá dobré vzpomínky.

V roce 1992 požádala babička pro Kubu o chráněné bydlení, ve kterém žije dodnes. Kuba se stal jedním z prvních klientů Společnosti DUHA.

Kuba po celou dobu pracoval. Vystřídal několik zaměstnání. Na Zámku Kozel pracoval jako zahradník, na statku u koní, vyzkoušel si práci v bageterii nebo kavárně Vesmírna. V současné době pracuje v knihovně v Průhonicích. Zároveň navštěvuje Centrum denních služeb Společnosti DUHA na Černém Mostě, chodí do dřevodílny.

Kuba je hodně aktivní, spolupracoval s organizací Inventura, se kterou natočil film, účastní se akcí s organizací Spolurádi, jezdí s nimi na dovolenou a moderoval i jejich Mimoňskou party.

Kuba je v DUZE rád, nerad vzpomíná na dobu strávenou v ústavu. „Moje štěstí je, že jsem zůstal jako chlapec na živu. A že jsem v DUZE a žiju si tu dobře, vesele a pěkně,” shrnuje Kuba svůj život v DUZE.

Jakub ve svém pokoji, obklopený sbírkou milovaných knih, desek i audioknih — Jakub si umí život užít

Jakub Zachata a Eva Brožová

Můžeš si dělat v životě, co chceš?

*„Můžu cestovat sám, mám své trasy. Rád si čtu,
„Hoši od bobří řeky“, mám rád knížky (v bytě
má po celém pokoji naskládané všude knihy),
prohlížím si obrázky. Rád si maluju. Mám rád
auto knížky, poslouchám je.“*

Mohl bys bydlet sám?

*„Taky by to šlo, no... jsem schopen se uživit.
Ale nevím, jak bych se uživil s penězma...
Ani jsem se pořádně neoženil...“*

Co ses všechno naučil?

*„Naučil jsem se spoustu věcí... uvařit kávu, čaj,
v mikrovlnce ohřát jídlo, uvařit vajíčka.“*

Podpora samostatného života

Příběh Dáši

CO SI LIDÉ ČASTO MYSLÍ

Dospělí lidé s mentálním znevýhodněním se raději sdružují ve skupině, jsou rádi mezi sebou.

MŮJ POHLED NA VĚC

Lidé s mentálním znevýhodněním mají přání a potřeby stejné jako všichni ostatní. Jejich potřeba spoluzití nebo samoty je totožná jako u všech, vyplývá z nějaké zkušenosti, sociální dovednosti či povahy. Někdo je společenský, někdo zase samotář. Nezbývá než respektovat přání našich klientů a co možná nejvíce přizpůsobit naše služby jejich životním představám.

POHLED DÁŠI

„Lepší je to, že nechodíme v houfu. V chráněném bydlení jsme byly tři v bytě a chodily jsme spolu. To se mi nelíbilo, taky jsme se popraly a hádaly. To jsem byla nespokojená. Vždycky jsem chtěla bydlet sama. Ale s Martinem to bylo jiné, to mi vyhovovalo.“

KDYŽ SE DÍVÁM NA DÁŠU,

vidím velkou vypravěčku, všechno si pamatuje, hlavně své dětství, spisovatelka s úžasným smyslem pro detail. Velmi aktivní, má spoustu zájmů, u všeho chce být, chce cestovat, miluje aktivitu, práci. Má obrovský smysl pro svobodu a nemá ráda sdružování ve velké skupině, je ráda sama za sebe.

Dáša v mládí

Dagmar Filípková dnes

***„Co bych přála DUZE?
Všechno nejlepší, aby
ta DUHA vydržela,
abychom nemuseli
do ústavu, aby měla
DUHA peníze.“***

Dáša žila od malička doma s rodiči. Poté, co tatínek zemřel, byla umístěna do domova pro zrakově postižené. Tatínek v nemocnici nechal kontakt na rodinného přítele s prosbou, aby se o Dášu postaral. Ten se v roce 1990 stal jejím opatrovníkem. Pro Dášu je to strýček a má s ním blízký vztah. Strýček také převzal „starost“ o byt, který Dáša zdědila, a postaral se, aby se do něj mohla později vrátit.

Část svého života strávila také v ústavu sociální péče. Na pobyt zde nemá ona ani strýček příliš pozitivní vzpomínky, zejména kvůli rigidnímu ústavnímu režimu; Dáša zde zhubla přes 30 kg. Hledali proto alternativní metody.

Po založení Společnosti DUHA se Dáša dostává do naší organizace. Nejprve byla klientkou „Domova“ (skupinové bydlení), pak přešla do služby Chráněné bydlení a vystřídala několik chráněných bytů. Jejím snem bylo vrátit se do svého bytu, což se jí později podařilo. Několik let strávených v chráněném bydlení a touha po větší samostatnosti ji přivedla do nově založené služby Společnosti DUHA – Podpora samostatného bydlení.

Po více než třech letech ve službě Podpora samostatného bydlení je Dáša velmi spokojená, cítí se jako „svá paní ve svém bytě“ a sama si určuje míru podpory, kterou od služby potřebuje. S pomocí služby si také našla nového spolubydlícího – podnájemníka, který jí pomáhá s placením nájmu. Dáša má mnoho aktivit i pracovních povinností a její život se jen velmi málo odlišuje od života jiných dospělých lidí.

Jaké to je v DUZE?

„Je to moc let... 25, teď se mi líbí v PSB (Podpora samostatného bydlení). Co jsem v DUZE, vždycky jsem měla práci, úklid v mateřské školce, chodila jsem do Rytmu, do Formiky... Taky jsem pracovala v NAUTISU – uklízela, moc mi to nešlo, bylo to daleko. Teď pracuju v Kobylisích u Salesiánů. Hrála jsem divadlo, hraju pořád, už dlouho. Hráli jsme Malého prince, nakonec jsme to ale nedohráli, protože jsme neuměli text. Taky jsme hráli Kabaret na konci světa, to už nám šlo i nešlo, hrála jsem zpěvačku, zpívala jsem: ...noční motýl v lásce znamená, že je marná, že je ztracená, letí, letí, do tmy odletí, láska je radost i prokletí...“

Jaké to bylo v chráněném bydlení?

„Nejdříve jsem byla na Domově, potom v chráněném bytě, ale tam jsem se nepohodla s Míšou, hádaly jsme se. Strýček mi zařídil, že jsem se mohla vrátit do svého bytu, od té doby tam bydlím. Nejdříve jsem bydlela s Blankou, s tou jsme si nerozuměly, pak se Zuzkou, to taky nedělalo dobrotu. No a potom s Martinem, to bylo dobré, ale ten se odstěhoval, našel si jinou holku a to mě štve. Teď tam mám nájemníka, to mi vyhovuje.“

Co ses naučila v chráněném bydlení?

„Vzpomínám na asistentku Karolínu a na Ivonu, moc ji pozdravuju. Učila jsem se vařit, moc mi to ale nejde. Cestovat, uklízet...“

A jaké to je v PSB (Podpora samostatného bydlení)?
„Počítám si sama peníze. Sama dělám drobnosti, nákupy, vozí Tesco – to mi pomáhá asistentka. Asistentka mi pomůže, když na něco nedosáhnu.“

V čem potřebuješ asistenta?

„V něčem jo, peníze atd. Vaříme, pečeme, uklízíme regály, nákupy vozí Tesco. Taky si píšu deníček, říkala jsi mi, ať ho píšu, tak ho píšu...“

DÁŠIN DENÍK

Dáša si píše deník. Má velký smysl pro zaznamenání detailů, výbornou paměť a neutuchající zájem psát. Její deníky jsou jistým terapeutickým zpracováním jejího života, převážně dětství. Dáša díky nim působí vyrovnaně, dokáže hovořit o svých traumatech a být spokojená se svým životem.

Nejdřív jsem byla na ... A tam se mi moc nelíbilo. Když mi umřel tatínek, byla jsem zlá na lidi. Paní ředitelka mě nejdřív chtěla dát do Nejdku ke Karovým Varům, ale nakonec rozhodla, že zůstanu v Praze. Bylo mi do breku, že tam musím zůstat. A tloukla jsem i babičky. A do dneška mě to mrzí. Byla jsem na ně moc zlá.

A tak jsem šla do Bohnic. Na pátý pavilon. A byla jsem tam čtrnáct dní, dělali mi vyšetření a sestřičky mi braly krev. A moč ještě. Když to bylo dobrý, tak mě poslali domů. Ale napřed mě prohlížel pan doktor. A musela jsem si sundat povlečení. A utřít si stolek – noční. A umýt si ho. A když jsem byla v Bohnicích, tak mi tam sestřičky dávaly na uklidnění „fenobarbitál“. A tomu se říkalo „chlorprotiksén padesátka“. Užívala jsem ho každý den. A hlídaly nás sestřičky, jestli ty prášky berem. A ty lidi to taky dostávali, ty prášky pro uklidnění. A já jsem ho nechtěla brát, protože jsem ho nechtěla. A chtělo se mi po něm spát, když jsem uklízela.

A byla tam se mnou Alice, a tý taky dávaly to samý. Protože se zamilovala do jednoho pána, ošetřovatele.

Pak už byla revoluce a Sedmnáctý listopad. A pak už druhý den tu paní ředitelku vyloučili obyvatelé domova pro zrakově postižené z křesla ředitelského. A tak mi paní ředitelka už nedělala opatrovnici, ale můj strýček. A pak se to sepsalo. Že mi bude strýček dělat opatrovníka.

A dodnes je a bude můj opatrovník.

A pak jsem se jela podívat do DUHY. A z DUHY do chráněného bydlení, až jsem se tam přestěhovala.

brousilo, sem počítal jen
hlavou. Ruce jsem měl,
špatně. neuměl jsem
si zovozot baty. Dávnes
sa neumím. Ani vyšívat
jsem neuměl. Mělo jsem
školnou matematiku.
Začalo jsem chodit ož
ve svých letech; Pon
doktor ~~že~~ říkal
máši mámi, že nikdy
nebudu už chodit. Ale
mělo, jsem mohl
~~šetřit~~ šetřit a babičku která
se stala a mě. O
naučila mě chodit.
A když jsem chodila
do školy tak zemřela.
Makovinu. Ale to si
nemohu...

Podpora v seberealizaci

Příběh Lud'ka

CO SI LIDÉ ČASTO MYSLÍ

Lidé s mentálním znevýhodněním nemají potřebu seberealizace.

MŮJ POHLED NA VĚC

Velmi často se setkáváme s názorem, že lidé s mentálním znevýhodněním nemají potřebu se realizovat v profesním a zájmovém životě. Je pro ně dobré najít nějakou zábavu, ale ne nic soustavného, protože nemají trpělivost ani smysl pro spolehlivost. U Lud'ka vidíme krásný příklad v jeho houževnatosti, zájmu podílet se na nějaké systematické tvorbě, neustále rozvíjet své schopnosti a rozdělané věci dokončovat. I když Luděk ve svém aktivním životě nebyl zaměstnán, jeho přínos v kreativní činnosti a zájem o to být prospěšný jenom dokazuje, že je dobré podporovat a nabízet možné uplatnění.

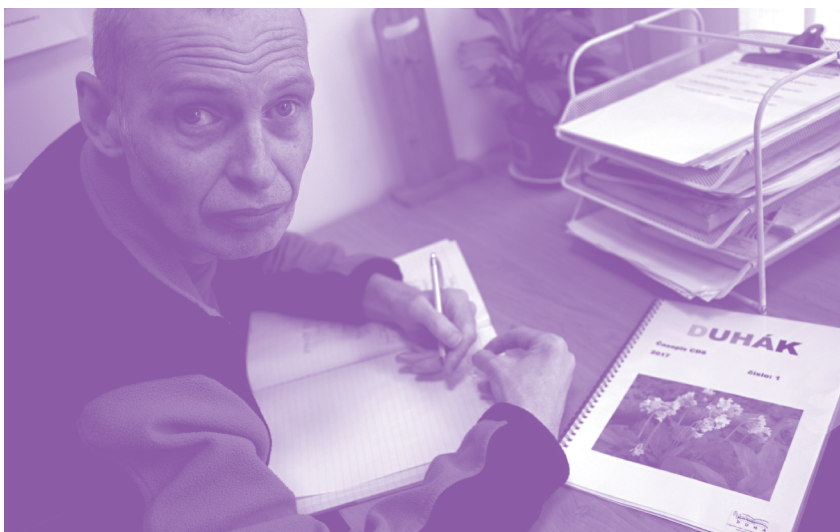
KDYŽ SE DÍVÁM NA LUŽKA,

tak si velmi vážím jeho schopnosti sebereflexe a snahy na sobě pracovat. Jeho soužití se spolubydlicími během 25 let v DUZE nebylo vždy jednoduché. Přesto vždy chtěl na vztazích pracovat a snaží se předcházet nepříjemnostem. Překvapuje svými znalostmi, je bystrý, trefný ve svých výrociích a kreativní.

Lud'kovi je v současné době 55 let. Od 17 do 30 let bydlel v ústavu sociální péče, od roku 1992 je v DUZE. Využívá Centrum denních služeb na Černém Mostě a svůj domov našel v chráněném bydlení.

Luděk v mládí

Luděk jako šéfredaktor časopisu DUHÁK

Lud'ku, pověz mi, jak jsi se vlastně dostal do DUHY?

„Do DUHY jsem přišel z ústavu sociální péče, dozvěděl jsem se to od SPMP. Původně DUHA měla ne tolik bytů jako teď. Já sem dříve bydlel tam, kde bývalo kdysi CDS, tak tam byl tzv. Domov, na Bolevecké, což bylo v Horních Měcholupech, byl tam se mnou Jakub Z., Jiřinka Z., myslím, že Dáša F. A byla tam ještě jedna klientka, která tam byla jako první s tím Jakubem a Dášou, Alice. Na Bolevecké taky ty služby byly dělaný tak, že vždycky jsme měli dva asistenty, protože jeden měl noční, nebo nějakou, protože tam byli asistenti přes noc, tenkrát měli tzv. asistentský pokoj, což teď samozřejmě v bytě není. Většinou kluk byl u kluků, žena u žen. Tehdy bylo dost asistentů mužů. Takhle to bylo před 25 lety. Já sem přišel úplně mezi prvníma, když DUHA začala. Původně to měla být mateřská školka. Dole byly ty dílny, nebo jak dneska říkají místnosti v tom CDS a nahoře byly byty, kde bylo několik pokojů, každý měl, asi jak máme teď s Romanem, svůj a obývací s kuchyní. Tenkrát 12 bytů, nebo jak to říct, 6 jich bylo u kluků, protože byli kluci zvlášť a holky zvlášť. Ne jako teď, že třeba na Vašátkové bydleli Petr s Dášou, třeba. Kluci taky měli svůj pokoj, nespál třeba spolu Jakub s Lud'kem. Každý měl svůj vlastní pokoj.“

Z Domova na Bolevecké jsi pak přešel do chráněného bydlení, jaké to bylo?

„Potom jsem bydlel, tomu říkali tréninkový byt, tam už s námi holka byla a byli jsme tam dva kluci. A potom jsem s tím Jakubem Z. a nějakým Petrem K., ten šel potom na nějakou ubytovnu, tam se nějak nepohod nebo co, že musel odtamtud pryč. Tak se to tam vyměňovalo, tak jsme tam nakonec byli tři. Když sem bydlel na Janského, tak byly noční služby a taky mě doprovázel asistent. Noční byly kvůli jinému klientovi, postupně se rušily. Nejdřív byly služby do 22 h, pak do 21 h a pak jak je to teď na tomto bytě, jak bydlím, do 20 h a 19 h. Některé věci jsou stejné, jako ty cukrárny o víkendu. Když sem bydlel na Janského, tak tam byl pes a chodilo se o víkendu, třeba jen se psem, obešel se barák a pak se díky jednomu asistentovi začalo jezdit na výlety, byli jsme i jednou na Karlštejně, v Mníšku, ale nebylo to

tak často jako teď. To se od té doby zlepšilo a výlety máme častěji. Je to dobře, že jezdíme na výlety. Bývaly tu besídky vánoční, které se dělaly s rodiči, už i když jsem bydlel na Janského. U Dáši F. byla taky besídka, když bylo na Náskové chráněné bydlení. Společný oslavy se mi líbily, co jsme dělali, ty byly v červnu, to jsme slavili společně s Petrem a Romanem narozeniny. Teď je slavíme až v září, když jsme oba na bytě.“

Luděk využívá mnoho let i službu Centrum denních služeb. Samostatně pracuje v dřevomístnosti a s menší mírou podpory se věnuje broušení různých výrobků ze dřeva, především motýlů, rád dlabe i mísy. Baví ho také psaní. Luděk si psal deník a kroniku, ve kterých popisoval situace a zážitky z Centra denních služeb i Chráněného bydlení. V průběhu února 2016 bylo Luděkovi nabídnuto, zda by nechtěl zužitkovat svoji chuť do psaní a začít vydávat časopis pro celé Centrum denních služeb a některé zápisky tak poskytnout ke čtení i ostatním. Luděk se stal šéfredaktorem časopisu DUHÁK a v současné době vydal již sedmé číslo. Časopis DUHÁK má velký úspěch, vzhledem k tomu, že Luděk monitoruje aktuální dění v Centru denních služeb i nastávající společné akce. S přepisem článků do počítače mu pomáhají asistenti. Luděk spolupracuje i s ostatními kamarády z Centra denních služeb, kteří také přispívají svými články.

Jak dlouho chodíš do Centra denních služeb?

„Celou dobu chodím do CDS, nikam jinam jsem nechodil, už 25 let. Teď se změnilo to, co s námi dělají, dříve se v těch dílnách věnovali výrobě a teďka z toho udělali takový, že se spíš dějí ty aktivity, vymýšlí různý, jako AZ-kvíz, teď se chystá každá dílna na hodnocení roku.“

„Dílny začaly v Bolevecký a byly tam déle, než sem tam bydlel, do roku 2012. Rozhodně byly dílny větší, ne takový mini dílny jako teď. Já jsem třeba dlabal mísu, co máme na bytě. Na těch dílnách se taky asistenti vystříдали. Když jsem tam poprvé přišel, tak jsme vyráběli třeba panáčky na záchod a to tak, že se to vyřezávalo lupenkovou

pilkou, takže jsem řezal lupenkovou pilkou. Potom jsme dělali třeba do další dílny nějaké ty, zatloukali jsme hřebíčky do rámu, nevím, jak se to jmenovalo. A pak jsme rámovali třeba obrazy, ty namalovali na výtvarce a my udělali rám. Vyřezávaný takovou pilou, nevím, jak se jmenuje ta pila. Pak jsme konečně dělali ty mísy a ty jsme uvítali, protože jsme si řekli, že je to konečně výrobek náš. Mohli jsme říct, to dělal ten a ten a ne asistent.“

„V roce 2012 se CDS přestěhovalo na Černý Most, mně to nevadilo, ale byla tam ta nevýhoda, že na Bolevecký nám vařili a klasicky jsme si třeba mohli přidat, což teďka nejde, protože jíme v hospodě. Ale teď je výhoda, že máme výběr ze dvou jídel, což tam nám vařili jedno.“

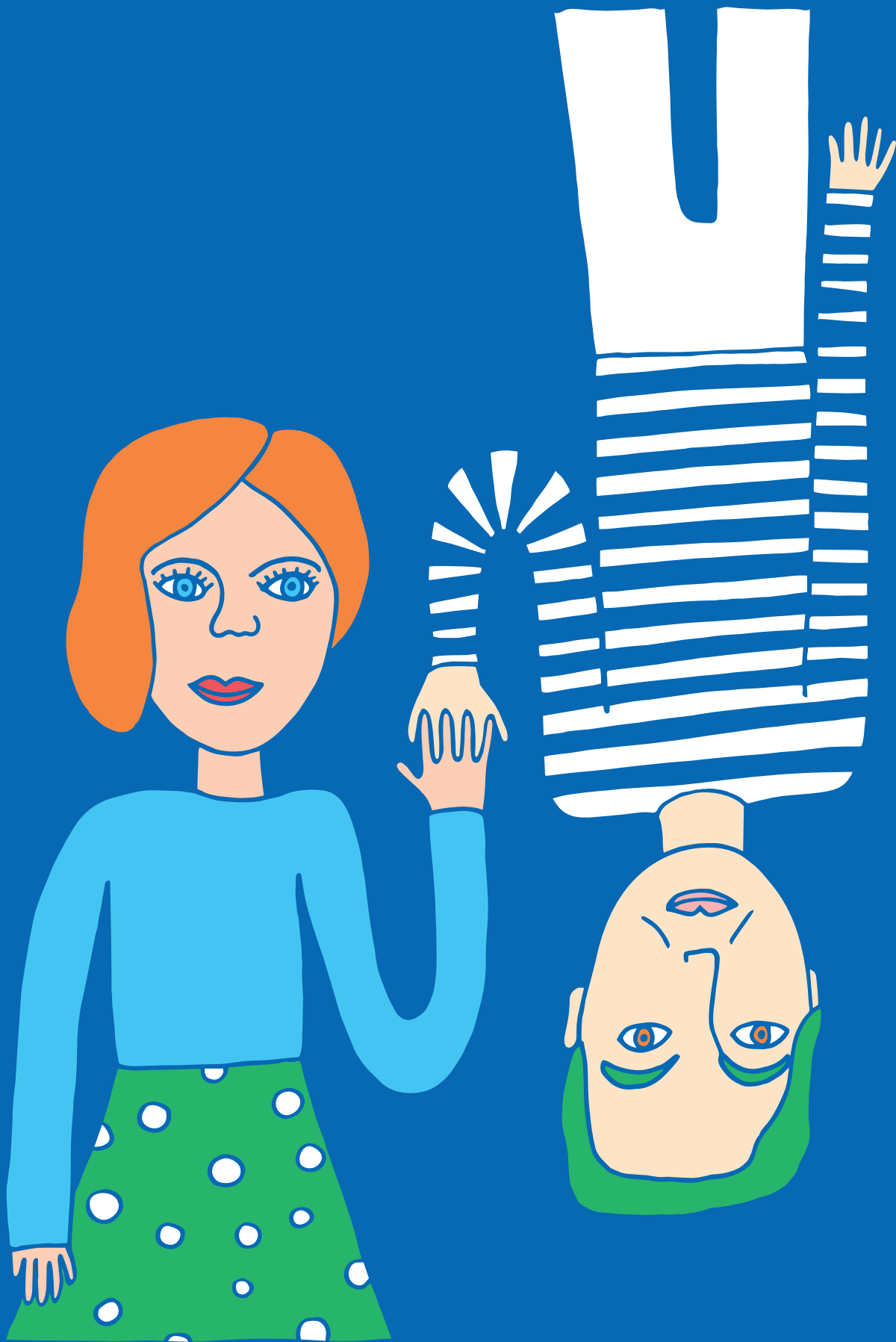
„Teď jsem tam dělal podobnou práci se dřevem a spojilo se to s těmi košíky, ale já je nikdy nedělal, já dělal jen se dřevem, to mě bavilo víc. Teď s tím můžeme pracovat, ale méně, ale někteří dělají rybičky a náramky, opletají srdíčka na Valentýna. Já teď zatím brousím autíčka a v budoucnu chci zase dlabat a píšu ten časopis.“

„Už asi ani není co dodat a dejme tomu můžu poděkovat paní Brožový.“

***„Přeju DUZE hodně
zdraví, aby měla dobré
asistenty, aby se tu
kamarádům dobře žilo
a případně
i pracovalo. :)“***

**Důvěra
v možnost
partnerského
soužití**

Příběh Jitky a Iva

CO SI LIDÉ ČASTO MYSLÍ

Lidé s mentálním znevýhodněním nemohou uzavírat manželství, neví, co to obnáší, nedokáží spolu sdílet život.

MŮJ POHLED NA VĚC

Jitka a Ivo vyvrací všechny mýty. Samozřejmě v době, kdy žádali soud o povolení uzavřít sňatek, se museli potýkat s řadou předsudků. Je důležité připomenout, že zde měla opravdu velkou zásluhu jejich osobní asistentka spolu s celým týmem chráněného bydlení. Manželé se podrobili řadě příprav a plánů, které byli schopni plnit, aby okolí přesvědčili o svém pevném rozhodnutí. Velkou roli hrála důvěra a podpora všech asistentů v jejich společný život. Jednoznačně po letech zasnoubení všechny přesvědčili, že určitě mají velký předpoklad pro spokojené soužití. Jsem ráda za tu důvěru, kterou v sobě asistenti našli, a jsem ráda, že tento mýtus neobstál. Jsem ráda, že dostali šanci a jejich přání nebylo hned v začátcích zamítnuto pod vlivem předsudků. Lidé s mentálním znevýhodněním mají stejnou šanci žít ve spokojeném manželství, jako všichni ostatní.

KDYŽ SE DÍVÁM NA JITKU A IVA,

vidím spokojený pár, žijí spolu 17 let. Jejich vztah je stále živý, respektují se navzájem, hezky o sobě hovoří. Váží si jeden druhého, dokáží se domluvit a užívat si společnou domácnost.

Svatební fotografie Jitky a Iva

Manželé Vej dovští a Eva Brožová v roce 2006 a dnes

Manželé Jitka a Ivo dnes žijí ve vlastním bytě v domě s pečovatelskou službou a jako pomoc ke zvládnutí každodenních starostí všedního života využívají službu Podpora samostatného bydlení Společnosti DUHA. Nebylo to tak ale vždy. Cesta k jejich vytouženému společnému a samostatnému životu nebyla jednoduchá.

Oba měli to štěstí, že nemuseli poznat ústavní výchovu minulého režimu. Vyrůstali až do dospělosti ve svých rodinách, spolu se sourozenci. Celospolečenská změna, která přišla po revoluci v roce 1989, přinesla Jitce i Ivovi nové možnosti, jak se od rodiny odpoutat směrem k dospělejšímu životu a přitom se dostat do systému státní „péče“. Ke Společnosti DUHA se oba dostali hned v jejích počátcích.

Jitka po smrti rodičů ještě nějaký čas bydlela se svými dospělými sourozenci, ti ale hledali jiné alternativy, a proto Jitka nakonec odešla do Chráněného bytu Společnosti DUHA, který byl ve Vršovicích. Tam strávila pár let, než se opět uvolnil její rodný byt a Jitka se do něj mohla vrátit i spolu se službou Chráněné bydlení. Protože to byl prostorný byt, mohli v něm bydlet až čtyři klienti služby.

„Na Sokolovské jsem bydlela s rodiči. Když umřeli, šoupli mě na chvíli k sourozencům. Ti se o mě starali. Pak mě šoupli na takovou dálku – na Kubáň do nějakého chráněného bytu nebo co. Byl to takový mix lidí, pidi kuchyňka... Pak jsem se vrátila do svého bytu na Sokolovské a přidali mi spolubydlící. Kolik jich bylo? No, za ty roky hrozně moc... A tam jsme se seznámili s Ivem.“

Ivo bydlel se svými rodiči až do poměrně vysokého věku, Společnost DUHA byla založena, když mu bylo 38 let. O organizaci pak jeho rodině vyprávěla sestra tehdejší ředitelky a nabídla Ivovi jako krok k osamostatnění přesun do Domova DUHA. Tam Ivo strávil několik let, než se uvolnilo jedno z míst v chráněném bytě. A byl to právě byt Jitky, kam Ivo v roce 1999 přišel jako nový spolubydlící a kde se s Jitkou seznámil.

„Do DUHY jsem přišel ještě za starý ředitelky... To jsem pracoval ve Světozoru, dělali jsme obinadla, až pak jsem šel do Drutěvy. Bydlel jsem u rodičů v Dejvicích. Potom přišla sestra paní ředitelky a říkala rodičům, že je možnost jít do Domova a že by mě tam vzali. Řekl jsem, že teda jo. Potom z Domova jsem se přestěhoval na Sokolovskou. Kromě Jitky tam byli ještě Jirka a David. Máma mi říkala: ‚Nezabouchni se tam!‘ a já jsem se zabouchnul do Jitky hned na první pohled. Když jsem ji potkal, říkal jsem si: To by byla ženská pro mě! :)“

Krátce poté spolu začali Ivo s Jitkou chodit. Po dvou letech Ivo požádal Jitku o ruku a dalších pět let byli zasnoubeni, než se podařilo s velkou pomocí pracovníků chráněného bydlení uspořádat svatbu. Problém byl v Jitčině omezení svéprávnosti. Vše ale dobře dopadlo a v roce 2006 se po sedmileté známosti vzali. Nadále však bydleli s dalšími dvěma spolubydlicími, takže pravý manželský život dvou lidí v té době ještě neměli možnost zažít.

V roce 2012, kdy byla založena služba Podpora samostatného bydlení, by nikoho z pracovníků nenapadlo, že by se Ivo s Jitkou mohli natolik osamostatnit, aby tuto službu mohli využívat. Změna nastala ve chvíli, kdy již nebylo možné nadále poskytovat pobytovou službu Chráněné bydlení ve vlastním bytě klienta, a proto bylo nutné rozhodnout o změně, resp. najít nejvhodnější řešení.

Po mnoha diskusích s manželi, pracovníky obou služeb i rodinnými příslušníky nakonec vyhrál návrh na samostatný život manželů s podporou služby Podpora samostatného bydlení, kterou začali manželé využívat v roce 2013. Ostatní spolubydlíci se odstěhovali do jiných chráněných bytů a Jitka a Ivo se tak po sedmi letech manželství konečně ocitli sami jako pár a byli velmi šťastní.

Jedním z prvních důležitých úkolů služby bylo pomoci jim vyřešit prodej velkého a pro dva lidi nevyhovujícího bytu a přestěhování do Domu s pečovatelskou službou. To se celkem záhy podařilo a v roce

Ivo:
„Přejeme DUZE
dalších 25 let.“

Jitka:
„Přeju dalších 100.“

2014 se mohli Ivo s Jitkou přestěhovat do nově zrekonstruovaného 2+1 s výtahem, kde mají nájem na dobu neurčitou. Stěhování a zařízení nového bytu bylo velmi náročné, ale pracovníci služby spolu s rodinou Iva a opatrovnici Jitky poskytli Jitce a Ivovi maximální podporu, aby celou situaci zvládli. S bytem jsou spokojení, navíc v domě mohou využívat servis pečovatelské služby – na obědy, velké nákupy a velký úklid. Pracovníci služby Podpora samostatného bydlení k nim docházejí pětikrát týdně a pomáhají jim řešit všechny ostatní každodenní starosti, jako je údržba domácnosti, správa osobních financí, vedení osobní a zdravotní dokumentace, tipy na kulturní vyžití apod.

Když manželé Vejdovští službu Podpora samostatného bydlení začali využívat, potřebovali přítomnost asistentů každý den v rozsahu několika hodin, celkovém v rozsahu cca 120 hodin měsíčně. To, že ale konečně mohli žít sami dva a uzpůsobit svůj život pouze jeden druhému, jim pomohlo natolik, že se v mnoha ohledech osamostatnili ještě daleko více než dříve. Stejně jako to bývá u jiných partnerů, Jitka převzala většinu péče o domácnost a o společné finance. Ivo se zase převážně stará o společnou kulturu a o víkendech vaří. V roce 2016 připravili s pomocí asistentů velkolepou oslavu 10. výročí manželství, na kterou pozvali své přátele z Chráněného bydlení i z Podpory samostatného bydlení, rodinu, současné i bývalé asistenty. Oba byli velmi dojatí a spokojení a říkali, že by již nikdy nechtěli žít jinak.

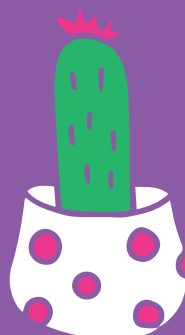
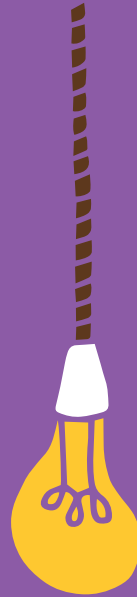
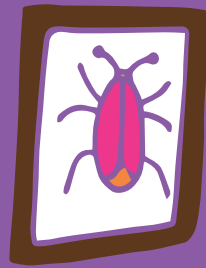
„Je to tu lepší, jsme tu sami, sami si děláme jídelníček, můžeme se dívat na televizi. Tam (chráněné bydlení) jsme byli tři a bylo to těžký se domluvit.“

V čem je dobrá DUHA?

„Je dobrá s penězma, učí nás s nima zacházet. To bych nedokázal, jsme moc spokojení...”

**Domov
a opora**

Příběh Jiřiny

CO SI LIDÉ ČASTO MYSLÍ

Dospělí lidé s mentálním znevýhodněním nedosahují vysokého věku a nemohou žít kvalitní seniorský život.

MŮJ POHLED NA VĚC

Tento názor panuje hlavně u běžné populace. Ovšem není to výjimkou ani mezi odborníky v sociálních službách nebo zástupci státního sektoru. Obzvláště ve službě chráněného bydlení se nám to často stává. Pokud někteří z našich klientů dosáhnou seniorského věku a vyžadují více podpory, často slýcháme, že již nepatří do služby chráněného bydlení.

Ptám se: Kam tedy patří? Vždyť zákon o sociálních službách nám jasně ukládá, že máme dělat vše pro začlenění klientů do společnosti. Fenoménem se tedy stává doba poskytování našich služeb, což je tedy 25 let. Pokud většina našich klientů žije po tuto dobu v chráněném bydlení, je tedy logické, že zde zestárli. Myslím, že je třeba vycházet z logiky věci, že naším úkolem je snažit se podporovat klienty seniorského věku do doby, dokud je to možné, tudíž poskytnout jim služby do konce jejich života. Toto jsme již u několika našich klientů dokázali. Aktivní trávení času i v seniorském věku u nás není výjimkou. Právě Jiřina je toho důkazem. Její neutuchající zájem o všechnu činnost je obdivuhodný.

KDYŽ SE DÍVÁM NA JIŘINU,

vidím energickou, pozitivní, pracovitou paní, neustále je v poklusu, vše chce zvládnout, je milá, přívětivá, ráda vyjde vstříc, má ráda život. Smyslem jejího života je aktivita, práce, být prospěšná.

První roky v DUZE

Jiřina dnes

***„Jsem taková šťastná!
Mám takovou radost!
Líbí se mi tady, dělám
svačinku, maluju,
na bytě vaříme,
uklízíme... Až se
tady uvidíme, zase si
budeme povídat...”***

Paní Jiřina žije už řadu let v Praze a využívá Chráněné bydlení a Centrum denních služeb. Pochází ze Smíchova, kde žila a pracovala jako zahradnice v Petřínských zahradách. *„Na Petříně jsem stříhala růže a támhle jsme měli boudu, ta už tu není,“* vypráví Jiřina asistence na jedné z procházek Prahou.

Časně po revoluci, kdy Jiřina náhle zůstala sama, bez příbuzných a bez bydlení, bez osobních věcí, které zůstaly zamčené v zapečetěném bytě, se s paní Jiřinou setkala jedna ze zakladatelek DUHY a zprostředkovala pomoc. Jiřina přišla do DUHY v roce 1995, bylo jí 52 let. Získala tak novou střechu nad hlavou, příležitost žít, pracovat, tvořit a trávit čas v bezpečném prostředí.

Nejdříve Jiřina bydlela a pracovala v DUZE v Horních Měcholupech. *„Tam jsme bydleli a já jsem dělala v kuchyni. Pekli jsme a dělala jsem večeře pro všechny. A pak jsme se stěhovali na Prosek. Tam jsem měla pokojíček a bydlela se Zuzkou.“*

Když došlo v roce 2006 k transformaci „Domova“, Jiřina se přestěhovala do chráněného bytu. V té době jí bylo 63 let. Stále pracovala, navštěvovala Centrum denních služeb, kde vyhledávala všechny možné aktivity a bylo těžké vyhovět všem jejím zájmům. Vyráběla šperky, malovala krásné obrazy v projektu Novoročenky pomáhají, chodila na hippoterapii. Koně miluje. Bohužel v současné době již nemůže z důvodu svého věku tuto aktivitu absolvovat.

Paní Jiřině je dnes 74 let. Občas se musí na některé věci rozpomenout. Svůj čas tráví společně s dalšími klienty a asistenty v Centru denních služeb Galerie Duhovka ve Vysočanech. *„Tady dělám svačiny a navlíkám korále. S Hankou jsem šila a maluju tašky. Je to tady dobrý a mám ráda, když máme poradu a Zuzana řekne Dobrý ráno. Taky jdeme do hospody na oběd.“*

Odpoledne Jiřina odjíždí zpět do chráněného bytu. „*Ted’ bydlíme s druhou Jiřinkou a jezdím autobusem. Jedna osum tři...*“

Když Jiřina slavila v CDS Galerie Duhovka své 70. narozeniny, byla aktivně zapojena v projektu „Novoročenky pomáhají“. Veronika Lejcarová, která s klienty pracovala na jejich uměleckém rozvoji, o Jiřině napsala: „Je milá, optimistická, povídavá, oblíbená mezi klienty. Malování pro ni funguje jako relaxační činnost, u které alespoň chvíli posedí. Jinak by si tato velice aktivní dáma, která ještě čas od času navštěvuje taneční, vůbec neodpočinula. V rámci CDS chodí na hipoterapii. Koně, na kterých začala jezdit ve svých 65 letech, doslova zbožňuje. Má ráda také kočky, psy a přírodu vůbec. Ráda plete, vyšívá brože, ráda připravuje svačinky společně s klienty CDS a velice ráda vaří. Mnoho let pracovala v kuchyni, nyní si užívá zaslouženého odpočinku. V její aktivitě ji musím kvůli zdravotníku trochu krotit. Paní Jiřinka je šikovná malířka. Sama si hledá motivy a náměty ke své tvorbě, ale převažují milovaná zvířata. Na novoročenky si vybrala obraz vesnice, zřejmě jako vzpomínku na svá mladá léta prožitá na vesnici, o kterých nám ráda povídá.“

Co se ti v DUZE líbí, Jiřinko?

„Měla jsem narozeniny, hrála hudba, oslava, šampus, slavili jsme. Hezky to bouchlo... Jak se napíchne maso na špejle, pečený brambory, kdo to vařil? Já!“ :)

A co nejraději děláš?

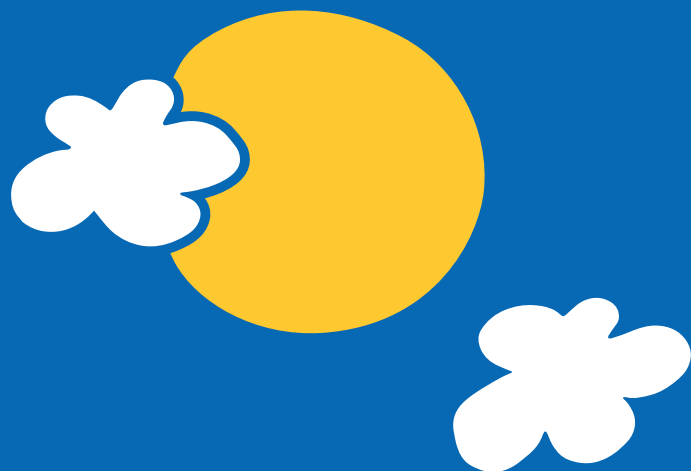
„Mně se tady líbí, dělám korále, tašky a maluju. Baví mě vaření, já tady pomáhám, tady v práci, baví mě to... V srpnu jsem sekala trávu, srpem...“

Co budete dělat dneska?

„Budeme dělat brože? Dárek pro paní Brožovou :) Brož...“

Co by sis přála?

„Já ráda dělám všechno, všechno. Klidně bych jela na výlet nebo cvičit. A kdybych byla unavená, tak si odpočinu.“

Děkuji všem, kteří dočetli až do konce. Naše putování za vysněnými cíli a k bájnému Eldorádu nebylo vždy jednoduché, ale na této důležité cestě sbíráme my i naši klienti cenné zkušenosti, bez nichž by Společnost DUHA nebyla po 25 letech putování taková, jaká je dnes. Naše putování nekončí, protože Eldorádo jsme ještě nenašli. Vydáváme se na další pout', na které budeme hledat to nejlepší pro Společnost DUHA. Držte nám palce.

Eva Brožová

Přání DUZE

Od zaměstnanců

„DUHA se objevila jako duha, to krásné po bouřkách, to rozjasnění a naděje pro mnoho našich klientů, kteří chtěli dokázat, že také umí a chtějí se zapojit do běžného života, přinášet radost, i když je to někdy těžké prát se s osudem. DUHA si vydobyla velmi dobrou pověst, pracuje s velkým úsilím, aby pomohla svým klientům, a těch 25 let to dokazuje, proto přejeme naší DUZE, aby měla stále více podpory a sympatií, které si za svoji činnost a práci opravdu zaslouží.“

**Margita Vyskočilová,
asistentka Chráněného bydlení**

*„K 25. narozeninám přeji DUZE, aby
její barvy zářily co nejjasněji.
Je mladá, a přeci už dospělá,
s velkými zkušenostmi. Přeji hodně
ŠTĚSTÍ na angažované pracovníky,
kteří znají svou práci a jsou v ní
motivovaní, ZDRAVÍ v progresu
a kvalitě služeb, které poskytuje,
a POHODY umět stárnout a nebát
se směle vkročit do dalšího
čtvrtstoletí.“*

Mgr. Lucie Hanzíková,
vedoucí Chráněného bydlení

„Přeji DUZE, aby si i v dalších letech udržela dobrou atmosféru, která v celé organizaci panuje. Protože dobrá atmosféra je základem spokojenosti všech zaměstnanců i klientů. :)“

**Romana Procházková,
asistentka a sociální pracovnice
Podpory samostatného bydlení**

„DUZE do dalších let přeji mnoho úspěchů, spokojenosti našich klientů a stále nadšené pracovníky a kolegy, jako u nás ve službě PSB, jíž jsem téměř dva roky součástí.“

**Linda Hudson,
asistentka Podpory samostatného bydlení**

***„Moje přání DUZE bude skromné
a jak se říká, skromnost víno
přináší. DUZE chci ze srdce popřát
spokojené klienty, kteří jsou díky
společnému úsilí schopni žít své
životy stejně jako každý jiný člověk
bez mentálního znevýhodnění.
Zároveň bych ráda DUZE popřála
spousty nadšených zaměstnanců,
kteří tvoří duši celé organizace.
A na závěr jí přeji minimálně
dalších 25 let existence, jelikož
věřím, že toto společné úsilí má
svůj smysl. Jsem velmi ráda, že
toho všeho můžu být součástí.“***

**Veronika Hauptová,
asistentka Podpory samostatného bydlení**

„Přeji DUZE, aby tu byla dalších mnoho let pro naše klienty, ale i pro nás, asistenty... abychom se mohli vzájemně někam vést, směřovat, objevovat a vymýšlet nové věci a naučit se překonávat překážky. DUZE děkuji, že mi dala a dává možnost se uplatnit, vzdělávat a zdokonalovat v sociálních službách.“

**Lenka Hylmarová,
asistentka Podpory samostatného bydlení**

***„Přeji DUZE, aby ani dalších
25 let neztrácela svůj elán hnát
se za novými poznatky a postupy
při práci s lidmi s mentálním
znevýhodněním. Aby i nadále
uměla být moderní a dostupnou
službou, a přesto zachovávat
profesionalitu na té nejvyšší
úrovni, a nikdy neslevit z kvality
při poskytování „svých“ sociálních
služeb. A díky, že u toho můžu být!“***

**Mgr. Ivana Pešatová,
manažerka kvality**

***„K 25. výročí založení Společnosti
DUHA přejí organizaci především
spokojené pracovníky, kteří budou
poskytovat partnerskou a kvalitní
podporu lidem s mentálním
znevýhodněním v rámci všech tří
sociálních služeb, které organizace
poskytuje.“***

**Lena Tomšů,
metodička Centra denních služeb**

***„Duha štěstí znamená – seskupení
přátel at' kolem sebe má.
Ti at' ji ctí a podporují, přátelství
s ní dál udržují. A ona radost,
motivaci a podporu rozdává.“***

**Marie Chocholoušková,
asistentka Centra denních služeb**

***„Přeji DUZE dalších 25 let
smysluplné a tolik potřebné práce,
stejně jako bylo těch předchozích
naplněných 25 let.“***

**Bc. Kateřina Rozkopalová,
vedoucí Centra denních služeb**

ELDORÁDO

25 let putování za vysněnými cíli

Vydala Společnost DUHA, z. ú., jako neprodejnou publikaci © 2017

www.spolecnostduha.cz

facebook: SpolecnostDUHA

Text: PaedDr. Eva Brožová

Fotografie: Anna Dvořáková a archiv Společnosti DUHA

Korektury: Ing. Veronika Pátková

Produkce: Mgr. Margita Losová

Ilustrace: Monika Baudišová

Grafické zpracování: pinkpill design / pinkpilldesign.com

SPOLEČNOST DUHA
Sociální služby pro dospělé osoby
s mentálním znevýhodněním

Fügnerovo náměstí 5
120 00 Praha 2
www.spolecnostduha.cz